

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכר
למחיו

הארי הדי

פנינים נפלאים מתורתו של

המהר"א"ל צינץ

הגאון הפיאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק
גיליון שע"ט, פרשת דברים - חזון תשפ"ז

מכון להוצאה הרשה ומפוזרת
של ספרי מהר"א"ל צינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

הסימן אם יצליחו במלחמה

אנה אנחנו עלים אחינו המסו את לבבנו וגו' (א, כח).

כתב האלשיך הק', כי עיקר מבחנו של דוד המלך ע"ה, אם יצליח במלחמה אם לאו, היה לפי תחושת לבו; אם נכון לבו ובטוח בה' או שמא ירא הוא ומבוהל. כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים כו, ג): "אם תתקנה עלי מַחֲנֶה לא יִירָא לִבִּי" - היינו, אם ערב המלחמה חש אני ביטחון ושלווה ואמונה שלמה ואמיתית בהש"ת, אזי סמוך אני ובטוח: "אם תִּקְוֶם עָלַי מִלְחָמָה" - בְּזֹאת, בשלווה זו - "אֲנִי בֹטֵחַ". לפיכך אמרו כלל ישראל: מאחר ש"אחינו המסו את לבבנו", ואנו מלאי פחד ובהלה וליבנו נמס בקרבנו, על כן סימן הוא שלא נצליח, ואם כן "אנה אנחנו עולים"...

(מלא העומר)

מפני מה חש משה רבינו שהשבת תגן על הגויים?

רָאָה הַחֲלֹתִי תַת לִפְנֵיךָ אֶת סִיחֹן וְאֶת אֶרְצוֹ הַחֵל רֶשׁ (ב, לא).

אמר משה לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, לפי שלא נצטוו עכו"ם על

פניני דרוש

עונשם של הגויים שהחריבו את בית מקדשנו

שהחריבו את בית המקדש הקרוי פעולה. אך הנה, לעולם בית המקדש הקרוי 'פעולה', אינו בית המקדש שהחריבו אומות העולם, אלא בית המקדש השלישי העתיד לודת אליו בנוי באש, שעליו נאמר (שמות טו, יז) "מִכֹּחַ לְשִׁבְתָּךְ פְּעֻלָּת ה' מִקְדָּשׁ ה' כֹּזֶנֶן יִדְקֶה", והוא שקרוי פעולה. אך אומות העולם לא ידעו זאת, והם סברו בהחריבם את בית המקדש שעתה מחריבים המה את מקדש ה' שפעל בעצמו. ולא ידעו שאילו כן היה, לא הייתה ידם יכולה לשלוט בו, שכן בכוחם היה לשלוט רק בבית העשוי מעשה ידי אדם. וכנגדם עומד דוד ואומר (תהלים כח ג-ה): "אֵל תִּמְשָׁכֵנִי עִם רִשְׁעִים וְעִם פְּעָלֵי אָנוּן דִּבְרֵי שְׁלוֹם עִם רֵעִיךָ וְרָעָה בְּלִבְךָ". והם אותם גויים העומדים להחריב את בית מקדשנו, ובפיהם הרי הם דוברי שלום ואומרים שעושים זאת לטובתנו, כדי שלא יתגררו בנו האומות. והאמת, שרעה בלבבם, וכפי שאמר רבן יוחנן בן זכאי לפני ר' ה' יודע את העקל את העקלקלות. וממשיך ומבקש: "תֵּן לָהֶם כְּפֶעֱלָם וְכָרַע מַעֲלָלֵיהֶם" - שהם סברו שהחריבו את בית המקדש שהוא פעולת ה', ולא בית מעשה ידי אדם. ואף עונשם ראוי שיהא עד אין סוף כאילו אכן עלתה בידם להחריב את פעולת ה'. והוא שממשיך ואומר: "כִּי לֹא יִבְנוּ אֶל פְּעֻלַּת ה'" - שהרי הם אינם משכילים להבין שפעולת ה' אינו יכולת להיחריב בידי אדם. וכיוון שחשבו להרוס את בית המקדש שבנה ה' ושלא יבנה עוד, אזי ראוי שיהא עונשם מידה כנגד מידה - "יִהְיֶהֱרָסוּ לֹא יִבְנוּ", ושלא תהא להם יותר תקומה.

(מלא העומר - פרשת ואתחנן)

במדרש (איכה רבתי א, לא) מסופר על אחד משרי צבאו של אספסינוס, פנגר היה שמו, וערבי היה. ובעוד רבן יוחנן בן זכאי עומד לפני אספסינוס להמליץ זכות שלא יחריב את בית המקדש בשל מיעוט המורדים שבירושלים, עמד פנגר ולימד קטגוריא.

שאלו רבן יוחנן בן זכאי מפני מה הוא עושה כן, והשיב פנגר שלטובתם של ישראל הוא עושה, כיוון שעתה כאשר יש להם את בית המקדש כל העמים מתקנאים בופיו ומצרים להם בגללו. ואם יחריבוהו, יהיה זה לטובתם, שיפסיקו להצר להם. ורבן יוחנן השיבו: 'הלב יודע אם לעקל או לעקלקלות', והיינו שידע בליבו שלא זו כוונתו, אלא מתכוון הוא לרעת עם ישראל.

והמדרש ממשיך ומספר, שכאשר כבשו הצרים את בית המקדש, חילק טיטוס את מלאכת החורבתו בין ארבעת שרי צבאו. וביניהם פנגר המדובר, שבחלקו נפל להחריב את הכותל המערבי, אך לא עלתה בידו. לאחר מכן, כאשר ראה זאת טיטוס, קראו ושאלו מדוע לא החריב את הכותל, וירא פנגר לומר שלא הצליח. ולכן השיב שבכוונה עשה כן - שבהותירו שריד לבית המפואר והגדול שהיה כאן, ידעו הכל את כוחם וגבורתם של הרומים שעלה בידם להחריב בית גדול שכזה. אמר לו טיטוס: תשובה יפה השבת, אך כיוון שהפרת את דברי, עליך ליטול נפשך בכפר. וכן עשה, ונתקיימה בו קללת רבן יוחנן בן זכאי.

עוד יש להקדים את דברי המדרש (ילקוט שמעוני בשלח, רנב) האומר: אוי להם לאומות העולם מה הן שומעין באזניהם, הרי בית המקדש קרוי פעולה לפנינו, ועמדו והחריבו אותו. ויש להבין מפני מה הזכיר את מה שהיו שומעים באזניהם, וכי לא די היה למדרש להזכיר שאוי להם מפני

חדש!

ניתן לשמוע בכל שבוע דבר תורה מרבנו המהר"א"ל צינץ על פרשת השבוע,

מפי המשפיע הרב הגאון רבי ברוך שוורץ שליט"א 08-8648989 שלוחה 5
מרבני המכון ומו"ץ באוצר הפוסקים

פניני המהרא"ל על פרקי אבות

- פרק ג' -

שהרי התורה, כל מצוותיה מעדנות את הנפש והגוף. כך למשל: אסור לאכול מאכלות אסורים, ואין לאכול לפני התפילה; והתורה מצווה להתעטף בציצית ולהניח תפילין שעליהם נאמר בזוהר שהמעוטר ומעוטף בהם יש לו 'דיוקן המלך'; ולפני האכילה נוטלים ידיים, שנטילה זו גורמת לטהרה.

כך יש מצוות רבות שעשייתן גורמת לטהרת הגוף והנפש. אבל לפני קבלת התורה, כשבני ישראל היו אסורים בחבלי הגוף, לא חפצו בה עד שכפה עליהם ה' הר כגיגית.

רק אחרי שקיבלו את התורה וקיימוה, או אז ראו עד כמה היא עריבה ומתוקה למקיימיה, ונתברר להם שהיא אכן כלי חמדה.

סוד הבחירה במחשבת הידיעה

הכל צפוי והרשות נתונה (אבות ג, טו)

יש לפרש, כיוון שהכל צפוי במחשבת ה' יתברך, לכן הרשות נתונה, שכן עדיין יש לאדם בחירה.

כך תירץ האלשיך הק' את קושיית הראשונים המפורסמת על סתירת 'הידיעה והבחירה' (הקושיא: כיוון שהקב"ה יודע הכול מראש, הרי שלאדם אין בחירה חופשית, שהרי לא ייתכן שיעשה האדם היפך ידיעת ה'). ויישב האלשיך: דבר שנמצא רק ב'מחשבתו' של ה' - יש בידי האדם בחירה לשנותו. רק דבר שנאמר ויצא ב'דיבור' מפי ה' - שוב אי אפשר להשיבו ריקם.

כך הוא מאמר הכתוב (ישעיה נה, יא): "כִּן יִהְיֶה דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי" - רק דבר אשר יצא מפי ה' הוא אשר "לא ישוב אלי ריקם". אבל דבר שרק עלה במחשבה, יש בחירה ביד האדם לשנותו.

ובאותה דרך אפשר לתרץ שאלה דומה: בגמרא נאמר כי כל מה שעתיד תלמיד ותיק לחדש, כבר נאמר למשה בסיני. אם כן, יש לשאול: שוב אין לאותו תלמיד בחירה, אלא מוכרח הוא לחדש בדיוק את אותו הדבר?

התשובה באותו האופן: אכן, את מה שנאמר ממש בדיבור - אין בו בחירה; אבל מה שעלה רק במחשבה, יש ביד האדם לשנותו, ובו שייכת הבחירה.

"הישמר לך ושמור נפשך מאוד"

כל השוכח דבר אחד ממשנתו וכו', שנאמר 'השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים וכו'. (אבות ג, ח).

התנא מזהיר כי לא יאמר אדם בליבו: אני אהיה מחסידים הראשונים שהיו מתפללים במשך תשע שעות ביום, ותורתם הייתה משתמרת מן השמים, שהרי לא היה להם זמן לחזור על תלמודם.

לכן אומר התנא, היותו! כי אם ברצונך להיות מהחסידים הראשונים - 'השמר לך' ושמור נפשך מאוד פן תשכח. וכל זמן שיש לך ספק אם אכן אתה מהחסידים הראשונים שתורתם משתמרת, הרי שעליך להיזהר ולהישמר שלא תשכח דבר אחד ממשנתך, כי השוכח דבר אחד ממשנתו חייב מיתה.

על דרך מליצה אפשר לבאר באופן זה את המשנה לעיל (פרק ב משנה ה) 'לא עם הארץ חסיד'. כי המשנה מלמדת איך נבחן חסיד: זה שאע"פ שהוא עסוק תשע שעות ביום בתפילה, מכל מקום אינו שוכח דבר אחד מתלמודו - הוא החסיד. אבל המתנהג בחסידות והוא עם הארץ - הרי שאף חסיד אינו, כי אם היה חסיד, הייתה תורתו משתמרת.

כוחן של המצוות לטהר את הנפש ולהאזיב את התורה

חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה, וכו'. (אבות ג, יד).

התורה היא כלי חמדה. ואין לשאול: אם היא כלי חמדה, מדוע סירבו לקבלה וכפה עליהם הקב"ה הר כגיגית? כי הכלי עצמו הוא אכן נחמד ונעים, אלא שעם ישראל לא ידע את מעלתו ולכן סירב לקבלו. רק אחרי שקיבלו את התורה למדו להכיר במעלתה ולשמוח בקבלתה.

זהו ההסבר במאמר המשנה "חיבה יתירה נודעת להם": כי רק מחמת החיבה היתרה זכו לקבל את התורה למרות שסירבו בתחילה, ואז נודע להם גודל מתיקותה.

ההסבר בזה הוא, כי בהיות בני ישראל במצרים בשבי ובגלות, היה נדמה להם כי העיקר הוא ההליכה אחרי ההבל הגשמי, ולכן, לקבל תרי"ג מצוות הגורמות לאושר ולשכר רוחני עד אין קץ, היה קשה עליהם מאוד.

פניני ישועות

המלמד שזכה לתנאים מעולים באורח פלא

את השערים.

מה שאירע מיד לאחר מכן היה פשוט בלתי נתפס, והוכיח כי שערי שמיים נפתחו עבורו במידת החסד והרחמים ובמהירות מסחררת. סמוך ממש לרגע קבלת הוראת הקבע במחשבי המכון, קיבל ר' שמעון פנייה מפתיעה ביותר מהנהלת מוסד חינוכי תורני נחשב באזור מגוריו. לא רק שהציעו לו להתקבל לשורותיהם באופן מיידי, אלא שהוצעה לו משרת מלמדות קבועה ויוקרתית עם תנאים מעולים ויוצאי דופן - הרבה מעבר לכל מה שהעז לדמיין או לייחל לו בתחילת דרכו.

"המהירות שבה פעלה הסגולה הותירה אותי ואת בני משפחתי נפעמים לחלוטין", מספר ר' שמעון בהודיה עצומה ומתוך התרגשות גדולה. "מיד כשפתחתי את הלב למען תורת הצדיק בסכום המכון לעורר חסד, זכיתי לראות בחוש כיצד עושים עמי חסדים מן השמיים ונפתחו עבורי שערי הפרנסה וההצלחה בחינוך בתוך רגע אחד."

עולם החינוך הוא תחום מבוקש, ולהתקבל למשרת 'מלמד' נחשב לאתגר של ממש, בפרט באזורי הפריפריה שבהם המשרות המקומיות מצומצמות יותר. ר' שמעון, אברך צעיר ומוכשר מאחת מערי הפריפריה ששאף להקדיש את חייו לחינוך תינוקות של בית רבן, מצא את עצמו מתמודד עם מציאות מורכבת. הוא חיפש משרת הוראה שתנאים לכישוריו ולמרצו, אך גילה כי התחרות רבה וכי התנאים המוצעים למתחילים רחוקים מלהיות מספקים.

כשהבין שההשתדלות הטבעית בשטח אינה נושאת פרי, החליט ר' שמעון לעורר רחמי שמיים בדרך שלמעלה מן הטבע. הוא שמע על כוחו הגדול של רבנו המהרא"ל צינץ זי"ע ועל הבטחתו הנדירה להיות מליץ יושר לכל המסייעים בהדפסת ספריו הקדושים. הוא יצר קשר עם משרדי המכון וביקש לייסד הוראת קבע חודשית קבועה בסך 72 שקלים, כמניין חס"ד, תוך שהוא נושא תפילה מעומק הלב שבזכות החזקת התורה יעשו עמו חסדים מן השמיים ויפתחו עבורו

ניתן להזמין חינם את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות

08-864-89-89

ארה"ב: 718-2592395

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום
צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו